A°. 1826. N°. 7[illegible]

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 4 Julij.

FRANKFORT, den 30. Junij.

Volgens berigten uit *Konstantinopel*, *van den* 6. *Junij*, met buitengewone gelegenheid over Bucharest ontvangen, zijn er onderscheidene groote vergaderingen van den divan gehouden, waarin, ondanks den hevigsten tegenstand van de hoofden der janitsaren, naar den wensch der Ulema's is besloten, de *Nizami-Cedid*, of de Europische krijgstucht in te voeren, en eene talrijke schaar linie-troepen op de been te brengen. Indien deze maatregel, die reeds aan twee sultans het leven heeft gekost, zonder hinderpalen ten uitvoer wordt gebragt, dan is hij van het hoogste belang voor de instandhouding van het Ottomannische Rijk. Het voorbeeld van den onderkoning van Egypte en de voordeelen door de geregelde troepen in Morea behaald, hebben over de angstvalligheid van verscheiden rijksgrooten gezegevierd; en aangezien de janitsaren, als ook de zee-soldaten hunne voorregten behouden, schijnt zulks de uitvoering van dezen maatregel gemakkelijk te zullen maken, zoo dat het oprigten van een talrijk en magtig Turksch leger welligt geene hindernis meer zal ontmoeten.

Van den 1. Julij.

Berigten uit Konstantinopel, van den 8. Junij, melden nog, dat de nieuwe Turksche linietroepen rood en groen zullen gekleed worden. De bedoelde maatregel, waartegen zich slechts eenige orta's janitsaren schijnen verzet te hebben, is in de tegenwoordige omstandigheden zeer gewigtig. — De Turksche commissarissen, die met Rusland zouden onderhandelen, bevinden zich nog bij voortduring te Konstantinopel.

PARYS, den 29. Junij.

Het koninklijk geregtshof te Parijs heeft, den 19. dezer, een besluit genomen, betrekkelijk de toepassing van art. 34 van het charter, houdende: *geen pair kan in hechtenis genomen worden, dan op last van de kamer*. Het geval, dat tot de beslissing van het hof heeft aanleiding gegeven, is het volgende:

De graaf *de St. Aulaire*, thans pair van Frankrijk, was in 1787 tweede luitenant bij de karabiniers in garnizoen te Metz. Hij had geld noodig en leende 7000 franken, waarvoor hij een wisselbrief teekende van 7000 fr., die thans in het bezit is van zekeren *Abraham Isaac Brissack*. Dertig jaren daarna, wordt de heer *de St. Aulaire* voor deze schuld achtervolgd, die thans, door het oploopen der renten en kosten, meer dan 50,000 franken bedraagt.

Door de wet van schadeloosstelling der emigranten verzekerd, eene genoegzame som te zullen ontvangen, om alle zijne schuldeischers te kunnen voldoen, had de heer *de St. Aulaire* hun alle zijne regten afgestaan: de gravin *de St. Aulaire* en hun zoon, oud lid van de kamer der afgevaardigden, hadden afstand gedaan van alle aanspraak, welke zij zouden kunnen hebben; desniettegenstaande hebben de heer *Brissack* en diegenen, welke hij zijne medemakkers noemt en aandeel in de schuldvordering hebben, getracht een bevel van lijfsdwang te verkrijgen, waartoe zij volgens het burgerlijk wetboek en dat van koophandel zouden regt hebben.

De regtbank van eersten aanleg, de wettigheid der schuld erkennende, heeft verklaard, dat er geen bevel tot lijfsdwang kon gegeven worden, aangezien hetzelve eenen pair betrof.

De heer *Brissack* heeft van dit vonnis geappelleerd. De heer *Lamy*, zijn advocaat, heeft beweerd, dat de lijfsdwang tegen den heer *de St. Aulaire* konde worden uitgeoefend, omdat de schuld was gemaakt, vóór dat hij den titel van pair had verkregen, en vóór dat het charter bestond; men kon geene terugwerkende kracht aan de bepalingen der grondwet geven.

De heer *de Broë*, advocaat-generaal, heeft geconcludeerd, dat het vonnis van eersten aanleg eenvoudiglijk zoude worden bevestigd. Hij heeft aangemerkt, dat men naar den aard der zaak geene bepalingen van burgerlijke wetten konde inroepen, dewijl het hier de toepassing eener staatswet gold.

Het hof heeft, na eene korte beraadslaging, overwegende dat het tot de bevoegdheid van de kamer der pairs behoorde, den zin en den geest van art. 34 te verklaren; om huishoudelijke maatregelen van orde te beramen, en dat men zich tot haar alleen moest vervoegen, om de toepassing van lijfsdwang tegen een van hare leden te verkrijgen, het appel afgewezen, het vonnis van eersten aanleg vernietigd, en de appellanten veroordeeld in de kosten.

— Men leest in een dagblad:

Wij weten van goeder hand, dat een doorluchtig reiziger, die door Florence gekomen is, aan den heer *Eynard* (zaakbezorger van de Grieken) twintig duizend franken heeft ter hand gesteld, ter ondersteuning en vrijkooping der ongelukkigen, die de ramp van Missolonghi zijn ontkomen.

MADRID, den 19. Junij.

De Algerijnen, die de vijandelijkheden tegen Spanje schenen opgeschort te hebben, zijn eensklaps gekomen en hebben vier koopvaardijschepen in de ... [illegible] uit de wateren van Tarragona weggenomen. Men zegt, dat de Spaansche regering voornemens is, eenen onderhandelaar met ƒ 700,000 naar Tunis te zenden, waarmede men de Barbarijsche regering hoopt te bevredigen.

In de provincien Valencia en Murcia vertoonen zich vele benden roovers, die ook menschen opligten, welke zij alleen tegen een goed rantsoen weder vrijlaten.

BRAZILIE.

De constitutie, welke voor dit Rijk is bestemd, bevat de volgende bepalingen:

1.) De regerende dijnastie is die van D. *Pedro* I., de tegenwoordige Keizer en bestendige verdediger van Brazilie.

2.) De katholijke, apostolische en roomsche godsdienst zal bij voortduring de godsdienst des rijks zijn. Alle andere godsdiensten zullen, met de huisselijke en bijzondere eeredienst, in daartoe bestemde huizen gedoogd worden, doch zonder eenigen uiterlijken vorm van den tempel.

3.) De magten, bij de constitutie van het keizerrijk Brazilie erkend, zijn vier in getal: de wetgevende magt, de matigende magt, de uitvoerende magt en de regterlijke magt.

4.) De vertegenwoordigers van het Brazilische volk zijn de Keizer en de algemeene vergadering.

5.) Alle deze magten van het keizerrijk Brazilie zijn uitvloeisels van de natie.

6.) De wetgevende magt is, onder bekrachtiging des Keizers, aan eene algemeene vergadering opgedragen.

7.) De algemeene vergadering is uit twee kamers zamengesteld: kamer der afgevaardigden en kamer der raadsheeren of senaat.

8.) Aan de algemeene vergadering behoort: 1.) den Keizer, den Kroonprins, den regent of het regentschap den eed te doen afleggen; 2.) het regentschap of den regent te verkiezen, en de grenzen van zijn gezag te bepalen; 3.) den Kroonpins als troons-opvolger te erkennen, in de eerste zitting op zijne geboorte volgende; 4.) den voogd van den onmondigen Keizer te benoemen, in geval deszelfs vader hem bij zijn testament [illegible] hebben; 5.) de twijfelingen op te lossen, welke in aanzien der kroon-beërving mogten ontstaan; 6.) bij den dood des Keizers of bij het openstaan van den troon, een onderzoek over het algeloop bestuur in te stellen, en de ingeslopen misbruiken te herstellen; 7.) eene nieuwe dijnastie te verkiezen, ingeval van uitsterven der regerende dijnastie; 8.) wetten te maken, dezelve uit te leggen, op te schorten en in te roepen; 9.) voor de handhaving der constitutie en voor het algemeen welzijn der natie te waken; 10.) jaarlijks de staats-uitgaven te bepalen, en de beschrevene middelen om te slaan; 11.) jaarlijks, op rapport van het gouvernement, de gewone en buitengewone land- en zeemagt te bepalen; 12.) het toelaten van vreemde krijgsmagt op het grondgebied des rijks te weigeren; 13.) het gouvernement tot het aangaan van leeningen te magtigen.

9.) Elke kamer zal den titel hebben van doorluchtige en zeer waardige vertegenwoordigers des volks.

10.) De zittingen van elke kamer zullen openbaar zijn, met uitzondering der gevallen, dat eene geheime zitting noodzakelijk wordt bevonden.

11.) De leden van elke kamer zijn onschendbaar wegens de meeningen, welke zij in hunne betrekking aan den dag leggen.

12.) De senaat is zamengesteld uit voor hun leven benoemde leden. Elke provincie zal de helft zoo veel senateurs als afgevaardigden leveren. De verkiezing van senateurs zal op dezelfde wijs als die der afgevaardigden geschieden, doch met drie dubbele lijsten, waaruit de Keizer een derde zal benoemen.

13.) De matigende magt is aan het hoofd der geheele staats-inrigting. Dezelve is uitsluitend aan den Keizer opgedragen, als opperhoofd der natie en haar eerste vertegenwoordiger. De persoon des Keizers is onschendbaar en heilig; hij is aan geene verantwoordelijkheid onderworpen. Hij kan des noods de kamer der afgevaardigden ontbinden, en onmiddelijk een andere bijeenroepen.

14.) De keizer is het hoofd der uitvoerende magt en doet die door zijne ministers uitoefenen.

ARNHEM, den 3. Julij.

Bij een onweder op den 1. dezer, is de bliksem geslagen in een huis te Horssen, toebehoorende aan de weduwe *Willem de Valk* en door haar met haren behuwd zoon *Dirk van de Zandt* bewoond. Er ontstond op drie plaatsen te gelijk brand, die zoo fel werd, dat, ondanks de spoedig aangebragte hulp met brandspuiten, ook uit het naburig dorp Appeltern, het gemelde huis geheel door de vlammen verteerd werd. Een nabijgelegen huis, slechts door een smallen voetweg van het even gemelde afgescheiden, is gelukkig gered geworden, schoon hetzelve ook reeds op drie plaatsen vuur had gevat. De man van het afgebrande huis heeft naauwelijks tijd gehad om zijne hoogbejaarde behuwd moeder, vrouw en kinderen te redden. Van het huisraad en bouwgereedschap [illegible]

heeft niets kunnen beveiligd worden. Ook een voorraad van reeds ingezamelde klaver, hooi en vlas, het gewas van 1825 en eene kar zijn door de vlammen vernield. Slechts eene koe en een kalf (het laatste nog zeer beschadigd) heeft men kunnen redden. — Ook te Nernen zou op denzelfden dag een molen afgebrand zijn en te 's Hertogenbosch een huis, beide mede door den bliksem in brand gezet.

— Wij vernemen uit eene goede bron, dat een Monarch, door de Europesche diplomatie in de onmogelijkheid gesteld, om de Grieken met zijne vloten of met zijn krijgsvolk directelijk bij te staan, door eene verstandige weldadigheid, een middel heeft uitgedacht, om de zaak van de godsdienst, van de beschaving en van de menschelijkheid van nut te zijn. Die Vorst heeft een' kolonel naar de plaats zelve gezonden, last met het aankoopen van oudheden, welke dit classieke land overvloedig bezit; het is aan dezen afgevaardigden, een' opregten vertrouweling der edele inzigten van zijnen meester, gelukt, om eenige oude opschriften, grafsteenen en muntstukken, alles ten hoogste omtrent 30,000 francs beloopende, aan te koopen; maar het is echter zeker, dat deze aankoop is gedaan voor eene som van 134,000 Nederlandsche guldens, welke som aan het gouvernement van Napoli-di-Romani is toegeteld; daarenboven is de Souverein, welk deze voorwerpen zoo duur heeft aangekocht, niet bedrogen geworden. Wij behoeven den bewerker van dien edelmoedigen koop wel niet te noemen.

Mengelwerk.

HEILIGE STAATKUNDE.

Tot in het vijftiende jaar der negentiende eeuw van onze christelijke jaartelling, was het in geene ongekrenkte menschelijke hersenen opgekomen, aan de staatkunde de hoedanigheid toe te kennen, welke men gewoon is door het bijvoegelijk naamwoord *heilig* uit te drukken. Wat men vroeger al of niet moge geweten hebben, dit wist men en men hield er zich vast van overtuigd, dat de staatkunde veeltijds een zeer *onheilig* ding is, hetwelk, even als de verfoeijelijke Jezuiten, het middel om het doel wettigt, en dan nog dat doel alleen goed en heilig acht, waarbij het eigenbelang rekening vindt. Gemeenzaam sprak men van *eigenbatige*, *verraderlijke*, *listige*, *vervloekte*, *helsche* Staatkunde. Het allermooiste, maar tevens zeldzaamste was het, als men sprak van *wijze*, *milde*, *edelmoedige* Staatkunde. Van *Heilige* Staatkunde sprak men *nooit*. Wat meer is: geen nadenkend mensch geloofde aan haar bestaan. Ja! elk, wien het hoofd niet op hol was, hield haar voor *zedelijk onmogelijk*. Hij had den naam slechts te hooren, om eene *contradictie* te herkennen.

Maar het jaar 1815 kwam, en met hetzelve een *heilig verbond*. De acte, waarbij hetzelve werd daargesteld, zag er zoo bijster heilig uit, dat elk, die voor een half oortje wereldkennis had opgedaan, dadelijk zeide „het is al te mooi:" en nooit zullen wij het vergeten, dat wij dadelijk de aanmerking hoorden maken, dat het met dergelijke verbindtenissen doorgaans gaat, en naar den aard der zaak gaan moet, als met de beloftenissen van iemand, die, aan den drank verslaafd, somtijds in alle opregtheid zich verbindt, om nooit meer te drinken; maar zijne geheele verbindtenis vergeet, zoodra hij de herberg wederziet.

Een ander oordeel velden zij, die ook deze kleine portie wereldkennis niet bezaten. Goede zielen, die door den klank van vrome woorden worden verbijsterd, en alles voor goud houden wat maar blinkt, schreven boeken over het heilig verbond; voorspelden de gouden eeuw, en toonden te gelooven aan het bestaan en de op handen zijnde verwezenlijking van eene — *heilige staatkunde*. Men had goed zeggen, dat woorden en zaken twee verschillende dingen zijn; dat het onvoorzigtig was zoo vroeg te spreken; dat het nog geen tijd was om hoezee! te roepen; dat men eerst eens moest zien, wat het geven zou; dat het altijd gewaagd is, om voor profeet te spelen, zonder eene roeping als profeet te hebben. Het mogt niet baten: en men werd boos als men zoo sprak.

Welke was de fout van deze goede halzen? Zeer eenvoudig; zij namen het woord *heilig* in deszelfs gewone beteekenis, en zagen over het hoofd, dat hetzelve, gevoegd bij het woord staatkunde, in deszelfs beteekenis, door de laatste wordt beperkt en geheel gewijzigd: dat, terwijl gemeenlijk het bijvoegelijke de eigenschap van het zelfstandige aanduidt, hier eene uitzondering op dien regel plaats had, daar hier het zelfstandige de eigenschap van het bijvoegelijke uitdrukt, en dat alzoo *heilige staatkunde* niets anders is dan *staatkundige heiligheid*. Hadden zij dit opgemerkt, zij zouden zich niet in het zweet geschreven hebben en bewaard zijn gebleven voor het onaangename lot, hetwelk nu hun deel werd, daar zij met neergeslagene oogen, als valsche profeten, beschaamd staan, en nog uitgelagchen worden daarenboven.

Het gene men profeteerde kwam niet, en kon niet komen, doordien men het woordje *heilig* opnam in eenen verkeerden zin; van hetzelve alles verwachtte, wat niet werd bedoeld; en met hetzelve onbestaanbaar keurde, wat er best mede bestaat, blijkens de ondervinding van elf jaren. Deze is de beste, ja de alleen authentieke uitlegster der heilige acte, en zij leert op het overtuigendst, dat *heilige* staatkunde, niets anders is dan *staatkundige* heiligheid. Laat ons zien!

Constitutionele inrigtingen, bij plegtige acten, ongevergd beloven, en dan eindigen met die niet te geven; of, waar men die verlangt, tegen te werken; of die, waar men ze niet langer weigeren kan, zoo te beperken, dat men alleen form krijgt, doch geen wezen. Dit is, in de gewone beteekenis van het woord, ganch niet *heilig*. Maar verbindt men het woord met het woord *staatkunde*, zoo is het wel degelijk *heilig*; want het is geheurd, en wel door het bedrijf van *heilige verbondelingen*. Volken, die de stem verheffen, om dit beloofde goed te verkrijgen, gewapenderhand aanvallen, om hen deswege te tuchtigen, en als oproermakers te straffen, is, in de gewone beteekenis van het woord, *onheilig*: maar bij de staatkunde is het *heiligheid*.

Een volk, dat op den Europischen grond, sedert eeuwen zucht onder het wreede juk van Barbaren, die in *Europa* vreemdelingen zijn; dat pogingen doet, om dit juk af te werpen en te verkrijgen, waarop het volgens menschelijke en goddelijke regten aanspraak heeft, laten vermoorden door deszelfs wreede onderdrukkers, zonder een enkel woord zelfs te spreken, om aan zulk een onmenschelijk tooneel een einde te maken; — dit is, in de gewone beteekenis van het woord, *onheilig*; maar bij de staatkunde het toppunt van *heiligheid*.

Toelaten, dat Barbaren uit *Afrika* eenen inval doen in *Europa*, om daar te verwoesten en te moorden; deze verwoestingen aanzien, zonder zich te bewegen; afgeslagene hoofden en afgesnedene ooren bij duizenden zien opzenden naar de voormalige hoofdstad der Christenheid, om daar voor het oog van Christenen ten toon gesteld te worden; en bij dit alles onbewogen blijven, terwijl men eene magt bezit, meer dan honderdmalen toereikend, om aan deze gruwelen grenzen te zetten; alzoo dus ten minste *negatief* aan dezelve deel te nemen, is, in de gewone beteekenis van het woord, zoo *onheilig*, dat men hen, die er zich aan schuldig maken, gekroonden of ongekroonden, de wraak van God met vertrouwen kan aankondigen. Maar *allerheiligst* is dit bij de staatkunde; of zijn zij, die dit doen, niet de verbondelingen van 1815? En die zijn immers *heilig*?

Aan eenen minder magtigen staat voorschrijven, dat hij zijn land zal openzetten ten dienste van magtigeren, zonder van deze dienst voor zich zelve eenig voordeel te mogen trekken, en alzoo denzelven te dwingen, om zijne eigene ingezetenen te benadeelen ten voordeele van vreemdelingen: en als dat niet wil lukken, het opperhoofd van zulk eenen Staat, voor het oog der wereld, en tegen de waarheid aan, verwijten, dat hij alleen, op deze voorwaarde, Koning werd; schoon de wereld weet, dat hij zulks eeniglijk is, door de vrije keuze van zijn volk, hetwelk zijner vaderen verdiensten niet vergeet, en zijne deugden eert; — dit is wel, in den gewonen zin van het woord *onheilig*; maar wederom staatkundig *heilig*.

Het verdriet ons er meer van te zeggen. Wie na dezen nog aan *heilige* staatkunde wil gelooven, die doe het! Alleen hij neme dan toch het woord *heilig* in deszelfs regte beteekenis.

GOED EN KWAAD.

Het is koddig om op te merken, hoe alle *theorie* gedurig wordt gelogenstraft, door de *praktijk*. Zoo hebben de Wijsgeeren van overlang, staande gehouden, verzekerd en met kracht van redenen gedemonstreerd, dat er een *eeuwig* en *onveranderlijk* onderscheid bestaat tusschen goed en kwaad. Zij hebben, bij deze stelling, vele toestemming gevonden; en toch is niets onwaarachtiger dan dit gestelde. De *praktijk* leert overtuigend, dat er *geen* onderscheid, vooral geen *onveranderlijk* onderscheid bestaat tusschen goed en kwaad; daar hetgene op de eene plaats goed heet, op de andere, den naam van kwaad draagt; en in hetzelfde land, op dezelfde plaats, bij dezelfde personen, dezelfde daad, op den éénen tijd goed heet, en op den anderen tijd, kwaad. Wat bewijst dit anders, dan dat die philosophen raaskallen, die van een eeuwig en onveranderlijk onderscheid tusschen goed en kwaad spreken; daar het zeker is, dat dit onderscheid zoo ongestadig en zoo veranderlijk is als de windhaan op den toren. (Voor zoo ver die namelijk draaijen kan, en dus niet in het ongelukkige geval is van den haan op de Gasthuiskerk te *Arnhem*, wien de spil in het ligchaam verroest is, waarom hij altijd met den neus naar het Oosten staat.) Wat goed is in *Konstantinopel*, is kwaad in *Engeland*; en zoo omgekeerd. In het *Oosten* kan men zoo veel vrouwen nemen als men de kost weet te geven: en dat gaat daar voor *goed*. In het *Westen* heeft men het hart niet, om er twee te nemen, al is het ook dat men de kost heeft voor honderd; want dat heet hier *kwaad*, en de arme generaal SARRAZIN, die in dezen wat *Oostersch* schijnt gedacht te hebben, werd er aan eene *Westersche* carcan voor gezet. — Toen NAPOLEON, op het toppunt zijner grootheid was, en door *Arnhem* zou passeren, maakten wij eene eerepoort, en daar schreven wij op: *Terra nihil majus Napoleonti tulit*: en dat was toen *goed*. Den boog hebben wij nog, en die kan bij gelegenheid nog eens dienen; maar het opschrift niet, want dat werd sedert *kwaad*. — In NAPOLEON's dagen, werden de dieven niet gegeeseld, want dat was toen *niet goed*; nu geeselt men ze, dat er het bloed langs loopt, want tegenwoordig is dat *wel goed*. —

In vorige dagen hadden de schoolmeesters plakken, en roeden en stokken en touwen met knopen, waarmede zij de handen en de achterste deelen van derzelver leerlingen bewerkten; en dat was toen *goed*: thans worden de meesters afgezet als zij op hun oudburgers vervaren; want dat is tegenwoordig *kwaad*. Voor drie maanden was het in *Berlijn* kwaad, *groot kwaad*, zich de zaak van de arme Grieken aan te trekken; want toen waren de Grieken nog rebellen tegen derzelver wettigen Heer. *Nu*, zijn de vereenigingen, ten beste van dezelve, maar eens *heel goed*, en diezelfde Grieken zijn beste menschen. Wat men in *Berlijn* zegt, ontkent men nog te *Weenen*. Wat op de eerste plaats nu *goed* is, blijft op de laatste nog *kwaad*. Doch dit hapert slechts aan het taaije begrip van éénen man, en als die eindelijk zijne oogen goed open doet, zal ook in *Weenen* goed worden, wat daar nu nog kwaad is: en zoodra maar Prins METTERNICH aan het hoofd is van eene vereeniging ten voordeele van de Grieken, (en waarom zou dat onmogelijk zijn?) dan zal immers het bewijs ten volle gegeven zijn, dat iets, op dezelfde plaats, binnen korten tijd, goed kan worden, wat kwaad was; — en wat is er dan van dat hoog geroemd eeuwig en onveranderlijk onderscheid tusschen goed en kwaad?

SCHUTTERIJEN.

Onder die inrigtingen, waarop door velen met zekere minachting wordt nedergezien, en welke nogtans, om derzelver belangrijkheid, in elken welgeordenden Staat de grootste aandacht verdienen, behooren ontwijfelbaar de Schutterijen te worden gerangschikt. — Meermalen hebben wij reeds aan bespiegelingen over dat onderwerp eenige oogenblikken toegewijd, ten einde, zoo mogelijk, bij velen de geringschatting dier inderdaad nuttige instelling te doen wijken voor betere beoordeeling, en de Schutterijen uit een meer billijk en juist oogpunt te doen beschouwen.

Dat velen op de Schutterijen nederzien, laat zich in sommige opzigten daaruit verklaren, dat op vele plaatsen derzelver inrigting zoo veel te wenschen overlaat. En van dit beginsel uitgaande, is het ongunstig oordeel van het publiek dan ook aan het *verkeerde der organisatie*, en niet aan de instelling zelve te wijten.

Wanneer men toch eene Schutterij ziet zamengesteld uit eene talrijke menigte menschen, genomen uit alle klassen des volks, dewelke voor het grootste gedeelte de Schuttersdienst als eenen schier ondragelijken lastpost beschouwen, waardoor zij verpligt worden hun beroep te verzuimen; dewelke deze instelling als volstrekt nutteloos aanmerken, en daarom, wel verre van zich met aandacht in den wapenhandel te oefenen, integendeel als het ware het zich ten lust maken, om de bevelen en handgrepen slecht uit te voeren, en zich op die wijze bespottelijk te maken; dewelke worden aangevoerd door jongelieden, die buiten staat zijn hun eenig ontzag in te boezemen, en die er dikwerf eene eer in stellen hun het onderscheid van rang op eene onaangename wijze te doen gevoelen; — dan kan het wel niet anders, of eene dergelijke instelling, moet bij het publiek de overtuiging doen geboren worden, dat de Schutterij geheel nutteloos is, en te regt, daar dezelve, in dier voege zamengesteld, volstrekt ongeschikt is, om aan derzelver oorspronkelijk en waarachtig doel te beantwoorden.

Maar men houde bij de organisatie der *Schutterijen* derzelver bestemming in het oog; en, gaat men daarna te werk, dan zal de Schutterij eene inderdaad belangrijke en eerbiedwaardige instelling worden.

De Schutterijen toch zijn bestemd om voor de publieke rust en veiligheid te waken; om de dienst van het krijgsvolk te deelen of, waar te nemen; om, wanneer de verdedigers des vaderlands tegen den vijand zijn overgesteld, de rust in het hart des lands en de steden te handhaven; om voor te komen, dat kwaadwilligen zich de verwarring van den oorlog of van eene belegering niet ten nutte maken; om de bezittingen der burgers door plundering aan te randen. — Het is in die oogenblikken, wanneer het geweld des oorlogs, wanneer brand of andere gevaren onze bezittingen bedreigen, dat aan de Schutterij wordt opgedragen om voor de onschendbaarheid van de eigendommen der burgers te waken.

Ter bereiking van dat doel, moge nu elke regering werkzaam zijn. — De Schutterij zij zamengesteld niet uit eenen talrijken gewapenden hoop, maar uit een matig getal uitgelezene manschappen; dezelve zij zamengesteld niet zoo zeer uit lieden, die bij de publieke rust niets te winnen of te verliezen hebben, maar uit de meest gezetene burgers, die daardoor hunne eigene bezittingen bewaken; dezelve zij zamengesteld niet voor het grootste gedeelte uit handwerkslieden, die daardoor van hunne broodwinning worden afgetrokken, maar men neme, zoo veel mogelijk, die ingezetenen, die door hunnen stand of betrekkingen daarbij minder verzuimen; dezelve zij zamengesteld eindelijk uit menschen, die door hunne geboorte, of door hunnen rang, of door hunnen stand, of door hun gedrag kunnen geächt worden de algemeene achting te bezitten, en daardoor invloed op de gemoederen kunnen uitoefenen: en zulk eene keurbende geve men de bevoegdheid, om hare eigene officieren te kiezen. — Zij, die in het oordeel van allen de waardigsten zijn, mogen aan het hoofd worden geplaatst; en door die onderscheiding zal het geheele corps een zeker gevoel van deszelfs waarde, eene zekere bewustheid van deszelfs kracht verwerven, die aan het geheel leven en veerkracht zal bijzetten.

Maar met den besten wil der wereld zullen de bemoeijingen van elke regering vruchteloos blijven, wanneer de ingezetenen zelve dat doel niet krachtdadig helpen bevorderen. Zoo lang de voornaamste ingezetenen de Schutterij als eenen lastpost blijven aanmerken, en alle uitvlugten zoeken, om zich daarvan te bevrijden, is aan het zamenstellen eener doelmatige Schutterij niet te denken. Zoolang de keur der burgers zich geene kleine opoffering wil getroosten, om voor het heil van stad en vaderland werkzaam te zijn, zal de inrigting der Schutterijen gebrekkig blijven.

Maar kan men eenmaal dat vooroordeel overwinnen; vindt de regering medewerking bij de ingezetenen; toont men zich bereid om de inblazingen der eigenbaat voor de stem van het algemeene welzijn te doen zwijgen; — dan zal het niet moeijelijk vallen, om in dat opzigt met het beste gevolg werkzaam te zijn.

Gemakkelijk zal het vallen, om de, van die dienst onafscheidelijke bezwaren, zoo min drukkend mogelijk te maken, en langs dien weg veler tegenzin te verminderen. — Wanneer de Schutterij slechts door eenen goeden geest wordt bezield, zullen de opofferingen inderdaad gering zijn, terwijl het voorgestelde doel op de beste wijze zal worden bereikt.

Moge dan ook eerlang de Regering onzer steden het ondervinden, dat echte vaderlandsliefde alle ingezetenen blijft bezielen, en dat daar, waar het algemeen welzijn wordt beöogd, de besten niet terug blijven, maar gaarne daartoe medewerken, om hetzelve naar hun vermogen te helpen bevorderen. — Dat een loffelijke ijver allen beziele, en dat men het eene eervolle onderscheiding rekene, om tot de schutterlijke dienst te worden opgeroepen. Die oproeping toch strekt ieder ten bewijze, dat hij door het bestuur zijner woonplaats gunstig wordt onderscheiden en beschouwd als een man, die door zijne hoedanigheden waardig is, om anderen voor te gaan, en voor de algemeene rust en orde te helpen waken.

Wanneer de meer vermogenden zich onttrekken, die bij de beveiliging der eigendommen belang hebben, wat mag men dan verwachten van hen, die door gebrek aan bezittingen daaromtrent onverschillig zijn?

Weg daarom met die beginselen van eigenbaat. Ieder lid der burgermaatschappij heeft bij derzelver welzijn belang, en moet zich daarom gaarne die bezwaren getroosten, welke van de voorregten onafscheidelijk zijn. De waarlijk deugdzame Burger zal gaarne de wapenen dragen voor het heil zijner stad, en het zich tot eenen heiligen pligt rekenen, om, waar de nood zulks vordert, voor de veiligheid van personen en eigendommen te waken!

DE HERTOG VAN *ALBA* OP HET SLOT TE *RUDOLSTAD*, IN HET JAAR 1547.

In eene oude kronijk van de zestiende eeuw, *Res in ecclesia et politica Christiana gestae, ab anno 1500 ad 1600 auct.* J. SOEFFING, *Th. D. Rudolstadt 1676)*, vindt men de volgende Anekdote, welke, om meer dan eene reden, waardig is der vergetelheid te worden ontrukt. Dezelve wordt in een geschrift, ten titel hebbende: *Mausolea manibus Metzelii posita a Fr. Melch. Dedekindo 1738*, bevestigd, en kan insgelijks in *Spangenberg's Adelspiegel, Th. 1. B. 13, p. 445*, worden nageslagen.

Eene Duitsche vrouw, uit een huis, dat reeds vroeger door heldenmoed had geschitterd en het Duitsche Rijk eenen Keizer heeft geschonken, was het, die den vreesselijken Hertog VAN ALBA, door haar manmoedig bestaan, bijna tot sidderen had gebragt. Toen namelijk Keizer KAREL V. in den jare 1547, na den veldslag bij *Muhlberg*, op zijnen togt naar *Franken* en *Zwaben* ook door *Thuringen* kwam, verkreeg de Gravin weduwe KATHARINA VON SCHWARZBURG, geboren Vorstin VAN HENNEBERG, eenen sauve-garde-brief, dat hare onderdanen van het doortrekkende Spaansche leger niets te lijden zouden hebben.

Daarentegen verbond zij zich van hare zijde, om uit *Rudolstad* brood, bier en andere levensmiddelen, tegen billijke betaling, aan de brug over de *Saale* te laten bezorgen, om de Spaansche troepen, welke aldaar overgezet werden, van het noodige te voorzien. Daarbij had zij echter de voorzigtigheid, om in allerijl de brug, welke digt bij de stad was, te laten afbreken en op eenen meer verwijderden afstand over de rivier te laten slaan, ten einde hare roofgierige gasten door de groote nabijheid der stad, in geene te erge verzoeking te brengen. Tevens kregen de inwoners van alle plaatsen, welke aan den weg lagen, verlof, om hunne beste eigendommen en kleinodien op het slot te *Rudolstad* in veiligheid te brengen.

Intusschen naderde de Spaansche Generaal, Hertog ALBA, met den Hertog HENDRIK VAN BRUNSWYK en diens zonen, de stad, en zond eenen bode vooruit, om zich bij de Gravin VAN SCHWARZBURG ten ontbijt te noodigen. Een zoo bescheiden verzoek, door het hoofd van een leger gedaan, kon niet gevoegelijk worden afgeslagen. Het antwoord was, dat men geven zoude, wat het huis opleverde; dat Zijne Excellentie het daarmede voor lief moest nemen en dan welkom zoude zijn. Tevens bleef men niet in gebreke, om nogmaals van de sauve-garde melding te maken, en derzelver getrouwe in achtneming aan den Spaanschen veldheer op het hart te drukken.

Een vriendelijk onthaal en eene wel voorziene tafel, verbeidden den Hertog op het slot. Hij moet het bekennen, dat de Thuringsche dames eene goede keuken hebben en het regt der gastvrijheid met eer uitoefenen. Naauwelijks echter was men aan tafel geplaatst, of de Gravin werd door eenen rijbode uit de zaal geroepen. Zij ontving berigt, dat in sommige dorpen onderwegs de Spaansche soldaten geweld hadden gebruikt, en het vee der landlieden hadden medegevoerd. KATHARINA was eene moeder van haar volk; wat den armsten harer onderdanen overkwam, trok zij zich als eigen leed aan. Ten hoogste verontrust over deze schennis van het gegeven woord, doch zonder hare tegenwoordigheid van geest te verliezen, geeft zij aan alle hare bedienden last, zich in aller ijl en in stilte van het hoofd tot de voeten te wapenen en de slotpoorten te grendelen. Zij zelve begeeft zich weder naar de zaal, alwaar de Vorsten aan tafel zitten. Daargekomen, beklaagt zij zich in de roerendste bewoordingen over hetgeen zij zoo even heeft vernomen en over het slecht nakomen van het Keizerlijke woord. Men antwoordt haar lagchende, dat dit nu eenmaal krijgsgebruik was, en dat, bij eenen doormarsch van troepen, dergelijke kleine onheilen niet te vermijden waren. „Dat zullen wij toch eens „zien," antwoordde zij driftig. „Mijne arme onderdanen zullen het hunne „ne terughebben, of, zoo waar God leeft," terwijl zij dreigend hare stem verhief, „vorstenbloed voor ossenbloed!" Met deze bondige verklaring verliet zij de zaal, die in een oogenblik met gewapende manschappen werd vervuld, die, met het bloote zwaard in de vuist, doch met grooten eerbied achter de stoelen der Vorsten post vatten en het ontbijt bedienen.

Bij het binnentreden dezer ten strijde toegeruste schaar, veranderde Hertog ALBA van kleur, terwijl allen zich stom en verlegen aanzagen. Van het leger afgesneden en door eene talrijke gewapende menigte omgeven, bleef hem wel niets anders overig, dan geduld te oefenen, en, onder welke voorwaarden het ook zijn mogt, de beleedigde Gravin te verzoenen. HENDRIK VAN BRUNSWYK hervatte zich het eerst, en barstte uit in een luid gelach. Met veel geest besloot hij aan het gansche voorval eene vrolijke wending te geven, en hield aan de Gravin eene lofrede over hare landsmoederlijke zorgvuldigheid en den moed door haar betoond. Hij verzocht haar gerust te zijn, en nam op zich, Hertog ALBA tot al wat billijk was over te halen. Ook bewerkte hij inderdaad, dat de Hertog terstond aan het leger een bevel uitvaardigde, om het geroofde vee zonder verwijl aan de eigenaren terug te leveren. Zoodra de Gravin van de teruggave verzekerd was, betuigde zij aan de hooge gasten haren dank, die daarop zeer beleefdelijk afscheid namen en hunnen togt vervolgden.

Hoogte van den Thermometer te *Arnhem*:

Woensdag 28. Junij, 91° Fahrenheit.
Zaturdag 1. Julij, 93° ———
Maandag 3. ——— 87° ———

Mijne geliefde Huisvrouw, *PETRONELLA AALTJE VAN WYK*, beviel heden, vrij voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON.

HATTEM, den 25. Junij 1826. ROELD. VAN WYK, JACOBUS ZOON.

Heden, na den middag, beviel mijne geliefde Echtgenoote *A. G. FRANCKEN*, gelukkig van eenen welgeschapen ZOON.

NYMEGEN, den 30. Junij 1826. DR. C. VAN ELDIK.

---

§ § § De PROVINCIALE COMMISSIE [illegible] GENEESKUNDIG ONDERZOEK
† EN TOEVOORZIGT IN *GELDERLAND*,
maakt door deze bekend, dat hare gewone Vergadering zal aanvangen op Dingsdag, den 8. Augustus 1826.

Zij, die verlangen geëxamineerd te worden, worden verzocht voor den 20. Julij zich daartoe aan te melden en de noodige bewijsstukken in te zenden.

Arnhem, den 26. Junij 1826.

De Commissie voornoemd,
Namens dezelve,
C. B. TILANUS,
Secretaris.

BEKENDMAKING.

Het PLAATSELYK BESTUUR VAN *WINTERSWYK*, in aanmerking nemende, dat in deze talrijke en uitgestrekte Gemeente slechts een Vroedmeester en ééne geëxamineerde en geadmitteerde Vroedvrouw is, waardoor de noodige hulp en adsistentie dikwerf niet dan moeijelijk te bekomen is:

Heeft goedgevonden, om, onder approbatie van Hun Edel Groot Achtbare de Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Gelderland*, ter bevordering van het algemeen welzijn, nog aan te stellen, EENE of TWEE geëxamineerde bekwame VROEDVROUWEN, ieder op eene Jaarwedde van *vijftig Gulden*.

Wordende dienvolgens degenen, dewelke verlangen tot deze posten te worden aangesteld, uitgenoodigd, hunne verzoeken daartoe ter Secretarie der Gemeente *franko* in te leveren, en daarbij over te leggen, de bekomene diplomata van afgelegd Examen, Akte van Geboorte en Getuigschriften van goed zedelijk gedrag, afgegeven door de Regeringen der laatste woonplaats [illegible] ten einde deze oproeping meer algemeen bekend worde, deze in de Arnhemsche Courant worden geïnsereerd en in eenige naburige plaatsen, zoo wel als hier, worden gepubliceerd.

Winterswijk, den 15. Junij 1826.

H. WILLINK, Az. Vt.
Ter Ordonnantie,
ROELVINK,
Secretaris.

† † † De Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, te
† † *Arnhem*, zal, op Maandag den 17. Julij 1826, des avonds ten vijf ure, ten huize van *J. R. NAEFF*, in het Heeren-Logement te *Velp*, in het openbaar veilen, om op den 31. daaraanvolgende, ter zelver uur en plaats, finaal te verkoopen:

Het LANDGOED *OMMERSHOFF*, alleraangenaamst gelegen in de Gemeente *Velp*, nabij *Arnhem*, aan den Koninklijken Straatweg van *Arnhem* op *Zutphen*, zijnde in de laatste jaren met den meesten smaak geheel nieuw aangelegd, hoofdzakelijk bestaande in eene moderne HEEREN HUIZINGE, voorzien van vier BENEDEN- en zeven BOVENKAMERS, PROVISIE- en DOMESTIEKEN KAMERS, KEUKEN, KELDERS, DROOGZOLDERS, nieuw KOETSHUIS, STALLING voor zeven Paarden, BEESTENSTAL en zeer ruime HOOIZOLDER, mitsgaders eene kapitale BERGSCHUUR, die tevens als Manege kan worden gebruikt, aparte TUINMANSWONING en BOERDERIJ; voorts een groote MOESTUIN, BROEIJERY en BOOMGAARD met exquise VRUCHTBOOMEN, MENAGERIE, VISCHRYKE WATERS, opgaande BOOMEN, ALLEEN, en zeer aangename WANDELINGEN, alsmede uitgestrekte BOUW- en WEILANDEN, bij de plaats zelve gelegen.

Iemand aanwijzing begerende adressere zich ten dien einde op de Plaats zelve, terwijl, ten aanzien van de Conditien van Verkoop, informatie is te bekomen ten kantore van den voornoemden Notaris, acht dagen voor den inzaat en verkoop.

† † † De Notaris Mr. *J. BUSGERS*, zal op den 6.
† § en 13. Julij aanstaande, telkens des namiddags om 6 uren, ten huize van *R. MEEUWSEN*, aan de Rijnbrug, te *Arnhem*, veilen en verkoopen: Een welbetimmerd BUNDERSCHIP, genaamd *de Vrouw Elisabetha*, groot ruim 40 Lasten, met STAAND en LOOPEND WAND, en alle Toebehooren, liggende thans aan Wal te *Arnhem*.

§ § § De Notaris Mr. *JACOB NYHOFF*, zal,
§ op Vrijdag den 7. Julij 1826, des middags ten een ure, bij den Kastelein *FLORUSSEN*, op de *Steenstraat*, bij *Arnhem*, ter instantie van den Heer Kolonel der Afdeeling Kurassiers, No. 1, alhier in Garnisoen, en ten overstaan van den Heer Garnisoens-Kommandant, publiek om contant Geld verkoopen: Ongeveer 30 stuks op Reforme gestelde PAARDEN.

MEUBILAIRE VERKOOP.

Op Dingsdag den 11. Julij 1826, des voormiddags ten 10 uren en volgende dagen, zal ten sterfhuize van wijlen Mevrouw de Weduwe *VAN HASSELT*, geboren *BRANTSEN*, op de Zaadmarkt te *Zutphen*, in het openbaar worden verkocht:

Eene aanzienlijke partij wel geconditioneerde MEUBILAIRE GOEDEREN, als: KABINETTEN, SECRETAIRES, BUREAUX, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS en verder GLASWERK, KOPER-, TIN- en BLIKWERK, YZEREN KISTEN, dito HAARDEN en KAGCHELS, voorts BEDDEN en BEDDEGOED, LEDIKANTEN, en wat verder zal worden voorgebragt; alles daags te voren, des voormiddags van 10 tot 12, en des namiddags van 2 tot 4 uren te bezien.

ADVERTENTIE.

VERLOTING der schoone uitgestrekte, met hooge Adelijke Regten verbondene groot Rentgevende HEERLIJKHEID *ZAHRADKA*. *Met vijf volkrijke* DORPEN *en nog twee aanzienlijke* EIGENDOMMEN, *gelegen bij de koninklijke residentie-stad* PRAAG.

Aflossings-Somma … *f* 520,000.
Aan bare Geldprijzen - 279,937.

Bij Besluit van Z. M. den Koning der Nederlanden, van den [illegible] Maart 1826, No. 114, zijn de Ondergeteekenden [illegible] van *Aandeelen* in bovengemelde Heerlijkheid, waarvan de Trekking onherroepelijk geschiedt 31 Julij aanstaande, te *Weenen*, onder directie der Keizerlijke Hofkamer van de Heerlijkheid *Zahradka*, met zijne uitgestrekte LANDERIJEN, vijf rijk bevolkte DORPEN, KOORN- en OLIEMOLENS, BIERBROUWERIJEN en BRANDERIJEN, PACHTHOEVEN en BOSSCHEN, gelegen in het Koningrijk *Bohemen* bij *Praag*, met eene aflossing en somma bij niet aanvaarding van *f* 150,000 w. w. Ten 2e het groote en schoone GEBOUW, in de Koninklijke Residentiestad *Praag*, met eene aflossing en somma van *f* 76,000 w. w. Ten 3e de rijke rentgevende ALUIN- en VITRIOOL-FABRIEK, met eene aflossing van *f* 25,000 w. w., benevens 10,863 prijzen in baar geld, ten bedrage van *f* 279,937, en alzoo een gezamenlijk bedrag van *f* 420,937. De verdeeling der prijzen is zoodanig, dat bijna het 9e Aandeel een prijs moet trekken, alles in het plan nader beschreven. De prijzen worden door de Heeren *GOLL en COMP.*, te *Amsterdam*, als daartoe door het Bankierhuis te *Weenen* belast, na bekomene instructie, ingecasseerd en uitbetaald. De op bevel des Konings allüer geviseerde en geregistreerde originele Aandeelen zijn à *f* 12:50 met een plan bij den Ondergeteekende te bekomen, bij wie de originele gedrukte Lijsten, na de trekking, verkrijgbaar zullen zijn.

L. DEUTZ EN COMP.,
Kantoor Warmoesstraat, over de St. Annestraat onder No. 176, te Amsterdam.

De Bestellingen worden aangenomen te *Arnhem*, bij den Heer *D. VAN DER LINDEN*, in de *Koningstraat*, Wijk F. No. 54; te *Zutphen* bij den Heer *G. J. DERCKSEN*, *Sprongstraat* No. 415, en *H. C. A. THIEME*, Boekhandelaar, en te *Wageningen* bij den Heer *G. OOSTENDORP*.

ASSURANTIE-KOMPAGNIE VAN DE [illegible] TE *ANTWERPEN*,

Goedgekeurd bij Zijner Majesteits besluit, van den 3. Maart 18[illegible].

Deze Kompagnie verzekert voor alle Brandschade, op allerhande Gebouwen, Huizen, Pakhuizen, Fabrieken, Molens, Hoeven, Schuren, enz. alsmede op alle Koopwaren, Veldvruchten, Gereedschappen van Fabrieken en Landbouw, Meubelen en alle dierlijke Voorwerpen.

De Assurantie-Premien zijn in evenredigheid der gevaren vastgesteld, en tevens zoo gering als die van eenige andere Kompagnien van Assurantie. Kantoor te *Antwerpen*, Sect. 3, No. [illegible].

De Directeur,
CHARLES [illegible] DIERCKSENS.

Men kan zich ook adresseren bij de Correspondenten der Kompagnie onder anderen te *Arnhem* bij den Notaris [illegible] *FROY*, in de *Ketelstraat*.

† † † Men verlangt ten spoedigste eenen TUINMAN, het
† † Snoeijen en Broeijen kundig en van goede Getuigschriften
§ voorzien, liefst ongehuwd, of, gehuwd zijnde, zonder Kinderen. De Conditien zijn te vernemen bij den Heer *WESTRIK*, in de Militaire Provoost, te *Arnhem*, brieven *franco*.

H. C. A. THIEME, te *Zutphen*, heeft ter vertaling in het Nederduitsch, aan het Stedelijk Bestuur, op den 19. Junij 1826, vertoond:

Five years' residence in the Canadas: including a tour through part of the united States of America in the year 1823, by E. A. TALBOT, 2 vol.

Ten voordeele der Grieken,

Is bij den Uitgever dezer van de pers gekomen, en alom verzonden, een Werkje, getiteld:

Wie zijn de GRIEKEN? Wat zal van hen worden? Wat moet men voor hen verrigten? Naar het Fransch van J. C. L. SIMONDE DE SISMONDI. (Revue Encyclopédique.) Prijs 50 Ct.

Dit beknopt overzigt van den inwendig Staatkundigen en Zedelijken Toestand des betrijdenden Griekschen Volks, door den beroemden SIMONDE DE SISMONDI, uit de beste en nieuwste bronnen ontleend, behelst in een kort bestek eene krachtig geteekende schildering van de tegenwoordige gesteldheid des Griekschen Volks, der verschillende magten, die zich aldaar het gebied betwisten, van de verspreiding en verdeeling der krachten, welke, zonder inwendigen zamenhang, naar verschillende doeleinden streven, en der middelen, welke zouden kunnen strekken om eenheid en zamenhang in de pogingen tot afschudding des Turkschen juks te brengen.

Hetzelve is dus van belang voor iederen Grieken-Vriend, die eene gemakkelijk te verkrijgen kennis van den waren toestand der voorwerpen zijner belangstelling begeert, terwijl hij daarbij het genoegen kan smaken, om zijne onderrigting met de bevordering hunner belangen te paren, daar de opbrengst van dit Werkje geheel ten voordeele van het Grieksche fonds bestemd is.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.